

STANOVISKO O. S. ZA KRÁSNOU OLOMOUČ K ARCHITEKTONICKÉ STUDII STŘEDOEVROPSKÉHO FORA OLOMOUČ

Sdružení Za krásnou Olomouc jednoznačně podporuje vznik *Středoevropského fora Olomouc* (SEFO). Tento velkoryse koncipovaný projekt obohatí Olomouc o významnou kulturní instituci, jejíž dopad je v krátkodobém i dlouhodobém horizontu nepochybný. Kromě toho, že přispívá k oživení kulturního života v Olomouci, zvyšuje turistickou atraktivitu města i regionu a vytváří kvalitní badatelské zázemí, naplňuje projekt především klíčové poslání veřejné instituce, totiž všeobecnou kultivaci společnosti a rozvoj kulturního občanského soužití

Navržená studie novostavby je dispozičně nucena se vyrovnávat se složitým umístěním v úzkém a svažitém terénu v hraničním prostoru mezi historickou částí vlastního města Olomouce a tzv. Předhradím. Přestože je dnes historická specifičnost obou těchto prostorů téměř nezřetelná, představuje místo uzlový bod, pointovaný dominantou chrámu P. Marie Sněžné a souvisejícího areálu budov bývalé jezuitské koleje. Předložený návrh důmyslně navazuje na parcelaci ještě středověkého původu. Hmotově objekt SEFO do značné míry respektuje výškovou hladinu i uliční čáru okolní zástavby, která de facto stále kopíruje půdorysnou situaci raně gotického města. Zajímavě je rovněž řešena i „klidová zóna“ terasovité dvorní části budovy. Otázkou zůstává uplatnění hmoty vysokých bloků SEFO při pohledu z Koželužské a Sokolské ulice, které se tolik nepřizpůsobují odstupňovaným hmotám sousedících domů, avšak komunikují s velkými hmotami zadního traktu budovy Muzea moderního umění Olomouc a konventu klarisek.

Podobně důležitým bodem je řešení fasád předložené studie SEFO, respektive hmot průčelí obracených do Denisovy ulice. Rozdělením do pěti bloků a zapuštěním jednoho z nich za uliční čáru jistě pozitivně rezignovalo na monolitickou hmotu novostavby a svými detaily (zaoblení hran, evokace valbových zastřešen) se pokouší komunikovat s okolní zástavbou. Pro ni je typická velmi členitá struktura, a to nejen fasád, ale i hmotových a prostorových poměrů. Prostor v okolí chrámu P. Marie Sněžné a v ústí ulic Denisovy, Univerzitní a vstříc náměstí Republiky je totiž poměrně specifický. Kompozice historických architektur představuje zajímavou syntézu drobných hmot domů v ústí Denisovy ulice s „drobnopisným“ historizujícím traktováním fasád s monumentálními vrcholně barokními objekty jezuitského komplexu (kolej s chrámem P. Marie Sněžné, školní budova, konvikt) a pozdně barokním chrámem sv. Kláry s přilehlým konventem klarisek (Vlastivědné muzeum Olomouc). Neznamená to ovšem, že by v tomto specifickém prostředí nemohla vznikat „nová“ architektura. Na dnešní budově Muzea moderního umění Olomouc, jejíž podoba je výsledkem rekonstrukce Jaroslava Kováře st. z let 1915–1920, je patrné, jak lze tyto zdánlivé protiklady propojit – stavba svůj větší objem umně spojila s originálním, ale stále historizujícím (tradicionálním) členěním fasád. Návrh budovy SEFO jde ještě dál, zachováváje přitom stále onen ambivalentní charakter místa. Dispozičně a hmotovým členěním představuje téměř kontextuální, „památkářskou“ realizaci, zatímco osobitý výtvarný jazyk fasád, jejich členění i materiál působí zcela opačně, tedy kontrastně a ne-kontextuálně.

Z principu nelze a priori odmítat vstup „modernistických“ či „anti-tradicionálních“ architektur do prostředí historických měst. O to více by tyto realizace měly přinášet osobitá řešení, která budou prosazovat „dnešní“ architektonický jazyk, nikoli však na úkor potlačování komunikace se svým prostředím. Vizualizace fasád SEFO přes svou atraktivitu působí příliš sebestředně, robustně a nesmlouvavě, máme-li užít metaforický jazyk, pro obor dějin umění nevyhnutelný. Nabízí se otázka, zda by následné rozpracování studie či další výtvarně řešené doplňky fasád více nepřispěly ke zjemnění této části objektu tak, aby se svým okolím pozitivněji komunikoval. S tím souvisí i obava o výslednou podobu stěn z pohledového betonu, zejména s ohledem na dosavadní zkušenosti s domácími realizacemi, jejichž slabinou bývá právě chabé technologické a výtvarné provedení.

Celkově však studie SEFO představuje neobyčejně kvalitní architektonický počín, který v Olomouci vytváří skutečně ikonickou architekturu. Ocenit lze i navrhovanou energetickou úspornost objektu. Probíhající debata rovněž dokládá, že obyvatelům města není jeho podoba lhostejná, neboť jen málokdy se nová stavba stává předmětem tak intenzivní diskuse.